

Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry
Ročník 08-8. ročník, školský rok 2015/2016
Celoštátne kolo
Kategória: A
Úlohy

I. časť

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1 (upravená pre potreby testu)

Text A

Joël Dicker – Pravda o afére Harryho Queberta

Moje hodnotenie: 9.5

Pravda o afére Harryho Queberta je druhým románom Joëla Dickera. Spája sa v ňom viacero žánrov – je to príbeh o láske, detektívka, alebo ešte inak povedané – akčná bromance /'brəʊmans/. Ani formálne sa nedá len tak zaškatuľkovať – v jednej knihe sa spájajú a prelínajú až 4 knihy. Napriek tomu nejde vôbec o žiadne intelektuálne náročné dielo, práve naopak – aj vzhľadom na rozsah (584 strán) ho zhltnete za dva dni.

Hlavnou postavou je mladý spisovateľ Marcus Goldman. Po úspešnej prvej knihe, ktorá ho vyniesla na vrchol newyorskej smotánky, prežíva tvorivú krízu. Jeho vydavateľ ho už začína naháňať, lenže písať sa nedá na povel. Navštívi preto svojho bývalého univerzitného profesora, slávneho spisovateľa a dnes už aj blízkeho priateľa Harryho Queberta. Ten býva v pokojnom malom mestečku Aurora, v krásnom dome pri mori.

Marcus sa dozvie o Harryho dávnej láske Nole, do ktorej sa zaľúbil po prisťahovaní sa do Aurory. Láska 34-ročného spisovateľa a 15-ročnej Noly však musela ostať skrytá. Okrem toho sa dievča niekam stratilo, zhodou okolností zrovna pri tajnom pokuse utiecť s Harrym. Po tridsiatich rokoch objavia jej pozostatky pri Quebertovom dome. Harry sa stane okamžite podozrivým č. 1 a Marcus je jediný, kto môže dokázať jeho nevinu.

Láska je tu všadeprítomná. Pri čítaní vám isto zide na myseľ slávna Lolita, no porovnávať s ňou Nolu nemusíme. Lolita bola len akousi erotickou hračkou v rukách Humberta. Harry a Nola sa naozaj milovali, hoci aj v ich vzťahu sa objavia neočakávané veci.

Monika Zbínová

Text B

Joël Dicker – Pravda o afére Harryho Queberta

Povedala: – Všetci vravia, že ste do Aurory prišli písať knihu.

– To je pravda.

Nadchlo ju to.

– Ach, Harry, je to také vzrušujúce! Ste prvý spisovateľ, ktorého som stretla! Chcela by som sa vás spýtať na toľko vecí...

– Napríklad?

– Ako sa píše?

– To príde samo. Človeku víria v hlave myšlienky, až sú z nich vety a tie sa objavujú na papieri.

– Musí byť úžasné byť spisovateľom!

Pozeral na ňu a šialene sa do nej zamiloval.

Monika Zbínová

Zdroj: <http://www.monicqa.sk/knihy/joel-dicker-pravda-o-afere-harryho-queberta/>, 24. 03. 2016

Úlohy

1. Ktorý žáner predstavuje text A ukážky 1?

.....

2. Ktorý termín pomenúva prelínanie žánrov?

.....

3. Vypíšte z prvého odseku textu A ukážky 1 metaforu.

.....

4. Kto je autorom slávneho románu Lolita?

.....

5. Ktoré tvrdenie/ia vyplýva/jú z textov A a B ukážky 1?

- A. Spisovateľ Joël Dicker napísal dva romány.
- B. Nola z románu je charakterom podobná Lolite.
- C. Harry Quebert je priamym rozprávačom príbehu.
- D. Priateľstvo Harryho a Marcusa prináša obom úžitok.

6. Prepíšte prvú vetu dialógu z textu B ukážky 1 tak, aby uvádzacia veta nasledovala po (vlastnej) priamej reči. Použite úvodzovky.

.....

7. Prepíšte spojenie *34-ročného* do písanej podoby.

.....

8. Ktorá jazykovedná disciplína sa zaoberá grafickým prepisom výslovnosti slova (napr. /'brəʊmans/)?

.....

9. Upravte slovné spojenie *všetci vravia* z textu B ukážky 1 tak, že v ňom nahradíte zámeno za vhodné synonymum. Nové slovné spojenie napíšte pravopisne správne.

.....

Ukážka 2

Zasiahol nohavičiar...

*Mená pánov, čo chceli zničiť Posledný súd, sú v **podstate** neznáme. Ved' kto dnes vie, že žil **nejaký** Biagio de Cesena, pápežov ceremoniár, ktorý tvrdil, že Posledný súd – vtedy **ešte** nedokončený – by sa **väčšmi** hodil do nevestinca?*

*Michelangelo ho zvečnil na Poslednom súde v podobe kniežaťa pekiel Minoa. Pri nohách sa mu plazí had a uprostred sú **samí** diabli, pekelníci...*

V Michelangelových časoch žil v Benátkach oplzlý básnik a pamfletista Pietro Aretino, ktorý rád prijímal dary a za peniaze intrigoval v prospech francúzskeho kráľa. Michelangelovi chcel radiť pri vytváraní Posledného súdu, čo majster odmietol. Aretino sa potom v otvorenom liste rozhorčoval nad nahotou zobrazených mužov a žien. Aj tvár Pietra Aretina má jedna z postáv Posledného súdu.

„Nebo však nenechá takú trúfalosť bez trestu!“ zakončil list Pietro Aretino. S priateľmi snoval intrigy, rozhodol sa Posledný súd zničiť. Usiloval sa o to zbytočne, aspoň kým bol pápežom ovplyvnený Pavol III.

10. **Doplňte na vynechané miesto v poslednej vete ukážky 2 názov umeleckého obdobia, v ktorom tvoril Michelangelo Buonarroti a ktorým bol ovplyvnený pápež Pavol III.**

.....

11. **Vypíšte z ukážky 2 jedno slovo, v ktorom sa nachádza slabikotvorná spoluhláska.**

.....

12. **Michelangelo sa vysmial svojim odporcom tak, že ich zvečnil na plátnach v zavrhnutiahodných podobách. Podobne postupoval aj taliansky spisovateľ neskorého stredoveku, ktorý svojich odporcov umiestnil do Pekla v Božskej komédii. Napíšte meno tohto spisovateľa.**

.....

13. **Podľa ktorého vzoru sa skloňuje podstatné meno knieža?**

.....

14. **Ktoré zo zvýraznených slov v ukážke 2 sú zámená?**

.....

15. **Ktoré definície pamfletu uvádzajú pravdivé znaky tohto žánru?**

- A. Pamflet je kratšie literárne dielo, v ktorom spisovateľ uvádza iba pozitívne stránky zobrazovaných postáv.
- B. Pamfletom môže byť recenzia, v ktorej autor uvádza klady aj zápory recenzovaného diela.
- C. Pamflet je kratšie literárne dielo namierené proti spoločnosti zdôrazňujúce jej negatívne stránky.
- D. Pamfletom môže byť aj rozsiahle literárne dielo, ktoré má kritizujúci, hanlivý obsah.

16. **Podčiarknite v ukážke 2 vetu, v ktorej je zrejmý súvis s nadpisom ukážky.**

17. **Napíšte pravopisne správne celé meno pápeža, ktorý sa spomína v ukážke 2 tak, že nepoužijete číslice.**

.....

18. Určte citovanú vetu v ukážke 2 podľa obsahu.

.....

Ukážka 3

Text A (výňatky z petičného zákona)

29
ZÁKON
z 28. januára 2015,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení zákona č. 214/2014 Z. z.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z. z. a zákona č. 112/2010 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

3. V § 3 odsek 3 znie:

„(3) V petícii sa určí osoba na zastupovanie v styku s orgánom verejnej moci, ktorá dovŕšila 18 rokov veku (ďalej len „zástupca“). Ak je vytvorený petičný výbor, určujú zástupcu členovia petičného výboru.“

5. § 4 vrátane nadpisu znie:

„§ 4

Podpora petície

(2) V petícii alebo v podpisovom hárku je osoba podporujúca petíciu povinná uviesť čitateľne svoje meno, priezvisko, adresu pobytu a svoj podpis, ak ide o fyzickú osobu, alebo svoj názov a sídlo, ak ide o právnickú osobu; osoba oprávnená konať v mene právnickej osoby uvedie čitateľne svoje meno, priezvisko, adresu pobytu a svoj podpis.

(3) Petíciu možno podporiť aj v elektronickej podobe, pričom osoba podporujúca petíciu namiesto podpisu

a) na účely potvrdenia podpory elektronickej petície uvedie svoju adresu elektronickej pošty,

b) na účely potvrdenia podpory elektronickej petície uvedie svoju adresu elektronickej schránky,
c) na účely potvrdenia podpory elektronickej petície pripojí svoj zaručený elektronický podpis,
alebo

d) vykoná potvrdenie podpory osobitným spôsobom prostredníctvom informačného systému pre elektronicke zhromažďovanie údajov o osobách podporujúcich petíciu (ďalej len „petičný systém“).“

6. Za § 4 sa vkladá § 4a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 4a

Zhromažďovanie podpisov pod petíciu

(4) Zhromažďovaním podpisov na mieste prístupnom verejnosti možno poveriť toho, kto dovŕšil 16 rokov veku.

(5) Osobám podporujúcim petíciu sa musí umožniť, aby sa s obsahom petície riadne oboznámili pred jej podpísaním. Ak podpisové hárky neobsahujú text petície, musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi; na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a adresa pobytu zástupcu.

(6) Ak petícia obsahuje podpisové hárky, musí osoba podávajúca petíciu uviesť pod jej textom počet priložených podpisových hárkov. Podpisové hárky musia byť unikátne označené.“

Zdroj: file:///C:/Users/HP/Downloads/novela%20Peticny%20zakon%2015_z029.pdf

Text B

Novela je nová právna forma, ktorou sa mení či dopĺňa (novelizuje) iný právny predpis (doteraz platný zákon). Novely sa vydávajú buď ako samostatné právne predpisy, alebo sú pripojené k iným predpisom na ich koniec.

19. Ku ktorému jazykovému štýlu patrí ukážka 3?

.....

20. Vypíšte z ukážky 3 právnický termín pre jednotlivca/bežného občana a organizáciu, ktorí organizujú alebo podporujú petíciu.

jednotlivec =organizácia =

21. Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva/jú z ukážky 3?

- A. Osoba, ktorá zbiera podpisy pod petíciu na verejnom priestranstve, musí byť plnoletá.
- B. Listina so zoznamom podporovateľov petície sa odborne nazýva podporovacia listina.

- C. Osobu na zastupovanie podporovateľov petície v styku s orgánmi verejnej moci určuje parlament.
- D. Na každom liste petície sa musí nachádzať text petície.
- E. Meno, priezvisko a adresa zástupcu musí byť na každom liste petície spolu s počtom priložených hárkov.
- F. Novela petičného zákona z 28. januára 2015 po prvýkrát rozvádza možnosti elektronickej podpory petícií.

22. Ktorý zákon stanovuje základné podmienky pre výkon petičného práva v Slovenskej republike?

.....

23. Prepíšte pravopisne správne názov inštitúcie napísaný veľkými písmenami:
NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY.

.....

24. Pomenujte značku označujúcu jednotlivé odseky petičného zákona.

.....

II. časť

Písomná časť

Sloboda umeleckého prejavu by mala byť v demokracii nedotknuteľná. (Diskusný príspevok). Rozsah asi 15 viet.

III. časť

Ústna časť

Súhlasím/nesúhlasím so spoplatnením niektorých článkov na internete.

(Diskusný príspevok)

Priniesol systém Piano kvalitnejšiu publicistiku?

(Úvaha)

Rozsah 15 minút, podľa výberu témy.

Použitá literatúra:

Zdroj: <http://www.monicqa.sk/knihy/joel-dicker-pravda-o-afere-harryho-queberta/>, 24. 03. 2016

VÁROŠ, M.: *Osudy umeleckých diel a ich tvorcov*. Martin : Matica slovenská, 2011, s. 45. ISBN: 978-80-8128-018-4.

Zdroj: file:///C:/Users/HP/Downloads/novela%20Peticny%20zakon%2015_z029.pdf

Autorský tím: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzenti: PhDr. Eva Vrbanová, PaedDr. Mária Melichárová

Slovenská komisia OSJL

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2016